

prof. Marcin Nałęcz-Niesiołowski
artysta dyrygent, wokalista / menedżer kultury

Autorski program działania Teatru Wielkiego w Łodzi

Przedstawiony poniżej program działania Teatru Wielkiego w Łodzi ma charakter ramowy i służy zarysowaniu głównych perspektyw działalności Teatru w kolejnych sezonach artystycznych. Służyć ma on także do opracowania dalszych szczegółowych planów repertuarowych i rozwiązań systemowo - organizacyjnych na kolejne lata działalności Opery, tworzonych w oparciu o bieżące uwarunkowania artystyczne i ekonomiczne jakimi dysponuje lub będzie dysponował Teatr w przyszłości, w porozumieniu z Organizatorami Instytucji i pracownikami Opery.

1. Działalność artystyczna

Teatr Wielki w Łodzi od lat prowadzi różnorodną działalność artystyczną. Nadrzędnym celem, w kolejnych sezonach artystycznych będzie zatem podtrzymanie wielości form scenicznych Teatru: spektakli operowych, baletowych, wydarzeń koncertowych, atrakcyjnej działalności edukacyjnej z głównym przesłaniem, po tzw. „okresie pandemicznym” zwiększenia liczby premier w kolejnych sezonach artystycznych oraz liczby wykonywanych spektakli w poszczególnych miesiącach działalności Opery, w połączeniu z aktywnym odbudowywaniem publiczności Teatru, liczby osób „na żywo” uczestniczących w wydarzeniach Instytucji.

Przechodząc do szczegółów, wraz z zastępcą dyrektora Teatru Wielkiego w Łodzi, dyrektorem artystycznym Teatru (zaproponowanym przez Organizatora Instytucji) dr. hab. Rafałem Janiakiem - cenionym dyrygentem i kompozytorem w nadchodzących sezonach artystycznych pragniemy zrealizować następujący plan premier:

Dokończenie sezonu artystycznego 2022/2023

1. PREMIERA BALETOWA:

- Mieczysław Karłowicz – „*Odwieczne Pieśni*” / Wojciech Kilar – „*Kościelec 1909*” /
- Karol Szymanowski – „*Harnasie*” (czerwiec 2023)

Sezon artystyczny 2023/2024 (1 września 2023 - 31 sierpnia 2024)

1. PREMIERY OPEROWE:

- Krzysztof Penderecki – „*Raj utracony*” (wrzesień 2023)
- Giuseppe Verdi – „*La Traviata*” (grudzień 2023)

2. PREMIERA MUSICALOWA

- Jerry Bock – „*Skrzypek na dachu*” (marzec 2024)

3. PREMIERA BALETOWA

- Hector Berlioz – „*Romeo i Julia*” (maj 2024), premiera w ramach „*Łódzkich Spotkań Baletowych*”

4. PREMIERA OPEROWA DLA DZIECI

- Engelbert Humperdinck – „*Jaś i Małgosia*” (czerwiec 2024)

Sezon artystyczny 2024/2025 (1 września 2024 - 31 sierpnia 2025)

1. PREMIERY OPEROWE:

- Stanisław Moniuszko – „*Halka*” (wrzesień 2024)
- Wolfgang Amadeusz Mozart – „*Don Giovanni*” (luty 2025)
- Charles Gounod – „*Faust*” (czerwiec 2025)

2. PREMIERY BALETOWE:

- Aleksander Tansman / Mieczysław Wajenberg - przedstawienie baletowe opowiadające o wielokulturowym dziedzictwie Województwa Łódzkiego (listopad 2024)

- Camille Saint-Saëns - „Karnawał Zwierząt” / Paul Dukas - „Uczeń czarnoksiężnika” - przedstawienie dla dzieci (maj 2025)

Sezon artystyczny 2025/2026 (1 września 2025 - 31 sierpnia 2026)

1. PREMIERY OPEROWE:

- Giacomo Puccini - „*Tosca*” (wrzesień 2025)
- Giuseppe Verdi - „*Nabucco*” (marzec 2026)
- Gaetano Donizetti - „*Napój miłosny*” (czerwiec 2026)

2. PREMIERA OPERETKOWA

- Imre Kálmán - „*Księżniczka Czardasza*” (grudzień 2025)

3. PREMIERA BALETOWA

- Claude Debussy - „*Morze*” / Frank Bridge - „*The Sea*” / Zamówienie kompozytorskie (maj 2026), premiera w ramach „*Łódzkich Spotkań Baletowych*”

Sezon artystyczny 2026/2027 (1 września 2026 - 31 sierpnia 2027)

1. PREMIERY OPEROWE:

- Giacomo Puccini - „*La Bohème*” (listopad 2026)
- Jules Massenet - „*Kopciuszek*” (marzec 2027)

2. PREMIERY BALETOWE:

- Richard Wagner - balet na podstawie obszernych fragmentów „*Tristana i Izoldy*” (wrzesień 2026)
- Piotr Czajkowski* - „*Dziadek do orzechów*” (grudzień 2026)
- Igor Strawiński* - „*Święto Wiosny*” w dwóch różnych choreografiach (czerwiec 2027)

* premiery możliwe po zakończeniu wojny na Ukrainie

2. Profil i system działalności artystycznej i organizacyjnej

1. Tradycyjne, repertuarowe podejście do działalności teatru muzycznego

Dbając o „żelazny”, klasyczny (w znaczeniu kanonu dzieł operowych i baletowych) repertuar Teatru Wielkiego ważkim postulatem przy realizacji kolejnych spektakli premierowych będzie poszukiwanie nowych inscenizacji dzieł w odniesieniu do istniejącej operowej tradycji scenicznej i muzycznej.

2. Organizacja wewnętrzna instytucji

Istniejące regulaminy wewnętrzne wraz ze schematem organizacyjnym czytelnie definiują strukturę organizacyjną Teatru Wielkiego w Łodzi. W proponowanym przeze mnie modelu zarządzania, dyrektorze Instytucji wraz z zastępcami nie będzie potrzeby przeprowadzenia znaczących zmian, poza doprecyzowaniem kompetencji i zadań w poszczególnych działach, potrzebnych do sprawnego funkcjonowania Teatru od strony artystycznej i organizacyjnej. Teatr w zasadniczej części pozostanie tzw. „*teatrem repertuarowym*”, ze stałymi zespołami artystycznymi, technicznymi i administracyjnymi. Elementem ważnym dla jak najlepszego funkcjonowania Instytucji będzie wzmocnienie wewnętrznych mechanizmów kontrolnych – zarządczej i finansowej. We wszystkich zamierzeniach artystycznych i organizacyjnych Opery wartością nadrzędną pozostanie tzw. „*tkanka ludzka*” Teatru, szacunek do osób od lat tworzących Instytucję bez których twórcze, przewidywalne dla pracowników i publiczności funkcjonowanie Opery nie będzie możliwe.

3. Koprodukcje teatralne

W nadchodzących sezonach artystycznych warto rozważyć koprodukcje Teatru Wielkiego w Łodzi z innymi teatrami operowymi w kraju i za granicą. System taki mógłby pomóc zoptymalizować budżet nowych przedstawień premierowych poprzez dzielenie się kosztami produkcji, honorariów realizatorów spektakli pomiędzy partnerami. Oprócz możliwych i realnych korzyści ekonomicznych takiego rozwiązania ważnym elementem tego rozwiązania byłaby jeszcze większa współpraca i wymiana (wszelkich) doświadczeń Teatru Wielkiego w Łodzi z innymi instytucjami.

4. Festiwale, agencje artystyczne, instytucje partnerskie, media

Ważnym elementem budującym poziom artystyczny i wzmacniającym „markę” Teatru Wielkiego w Łodzi powinno być regularne pojawianie się na festiwalach operowych, tych organizowanych w kraju, np.: Bydgoszcz, Kraków, jak również europejskich. W tym celu należy nawiązać możliwie najbliższe kontakty ze znaczącymi agencjami artystycznymi takimi jak: APA, Parrott, IMG, Hilbert, ZAV-KV, Hollaender-Calix, TACT, a także, w ramach koprodukcji, z teatrami partnerskimi zainteresowanymi w festiwalowych prezentacjach wspólnych inscenizacji. Działalność ta powinna być połączona z możliwą rejestracją i transmisją prezentowanych dzieł w kanałach telewizyjnych i internetowych dedykowanych popularyzacji muzyki klasycznej m.in.: Arte, Mezzo, Mezzo Live.

3. Finansowanie

Teatry operowe należą do jednych z najdroższych instytucji kultury w kraju. Ich zakres działalności determinowany jest głównie poprzez odpowiedniej wysokości poziom dotacji podmiotowych i celowych. W nadchodzących sezonach artystycznych, przy oczywistym trudnym otoczeniu społecznym i ekonomicznym kraju, spowodowanym głównie przez sytuację popandemiczną i międzynarodową bazą finansową instytucji powinny pozostać stabilne, dające możliwość rozwoju artystycznego i organizacyjnego dotacje Organizatorów Instytucji - Samorządu Województwa Łódzkiego i Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, jak również wpływy własne Instytucji. Wszystkie te „składowe”, zgodnie z oczekiwaniami artystów i pracowników Teatru, Organizatorów (co do wpływów własnych z działalności) powinny zwiększać się, w ramach możliwości budżetów Samorządu, Ministerstwa, Teatru szczególnie jeśli chodzi o wartość ogłaszanego przez Główny Urząd Statystyczny rocznego poziomu inflacji.

Ze względu na fakt, iż Teatr Wielki w Łodzi jest instytucją współfinansowaną przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, sytuacja ta, oprócz niekwestionowanych korzyści finansowych dla Instytucji pozwala na korzystanie tylko z niektórych programów operacyjnych Ministerstwa, szczególnie tych, które pomagają w realizowaniu projektów inwestycyjnych oraz promocji twórczości Instytucji poza granicami kraju. Środki te powinny być aktywnie pozyskiwane w ramach organizowanych konkursów i wspomagać budżet Teatru, podobnie jak współpraca z innymi krajowymi instytucjami, od których można uzyskać wsparcie finansowe, „granty” w ramach współorganizacji wydarzeń artystycznych lub ich współfinansowania. Do instytucji takich można zaliczyć m.in.: Narodowe Centrum Kultury, Instytut im. Adama Mickiewicza, Narodowy Instytut Audiowizualny, Narodowy Instytut Muzyki i Tańca; zagraniczne Instytuty Kultury – m.in.: Instytut im. Goethego, Instytut Cervantesa, British Council, Alliance Française; Fundacje – m.in.:

Fundację Współpracy Polsko - Niemieckiej, Bankową Fundację Kronenberga, Fundację Kościuszkowską a także Fundacje działające przy ważnych spółkach Skarbu Państwa.

Ważnym elementem wsparcia budżetu Teatru może być także wzmocnienie działań związanych ze współfinansowaniem konkretnych wydarzeń artystycznych Instytucji przez samorządy miejskie i gminne Województwa Łódzkiego. Oprócz Miasta Łódź, możliwego partnera wielu przedsięwzięć, w krąg ten powinny być także włączone inne miasta i regiony Województwa chcące współuczestniczyć w działalności Teatru Wielkiego poza jego stałą siedzibą.

Kolejnym istotnym źródłem finansowania Opery powinno być także pozyskiwanie środków z sektora prywatnego od podmiotów gospodarczych (sponsoring) i osób fizycznych (mecenat) poprzez budowanie relacji partnerskich, specjalnie skonstruowanych oferty marketingowych, dedykowanych sponsorom, mecenasom o różnym potencjale finansowym.

Istotnym źródłem finansowania pozostać powinny przychody z prowadzonej działalności własnej Teatru. Oprócz wpływów ze sprzedaży biletów, programów i innych materiałów wydawniczych Opery, ważnym wpływem pozostanie wynajem Teatru na różne wydarzenia artystyczne, biznesowe, konferencje i sympozja.

Ważnym czynnikiem ułatwiającym pozyskanie odpowiedniej subwencji od władz samorządowych i centralnych oraz dodatkowego dofinansowania ze strony innych podmiotów sektora publicznego i prywatnego będzie wizerunek Teatru Wielkiego jako jednego z wiodących teatrów operowych.

Inną formą aktywności powinno być prowadzenie własnej działalności gospodarczej adresowanej do szerszych i bardziej rentownych segmentów rynku. Należy do nich m.in.: sprzedaż tradycyjnych usług koncertowych prywatnym kontrahentom (wykonywanie koncertów i spektakli na potrzeby wewnętrzne ważnych instytucji biznesowych i organizacji gospodarczych oraz firm), produkcja na komercyjnych zasadach imprez dla masowej publiczności, z zachowaniem należnego poziomu artystycznego instytucji.

'Last but not least' jednym z najważniejszych gospodarki finansowej Teatru powinno być pozyskiwanie i dysponowanie wszelkimi środkami finansowymi w taki sposób aby możliwe było systematyczne podnoszenie wynagrodzeń pracowników Opery, zgodnie ze wspólnie wypracowanym planem i ustaleniami pomiędzy organizatorami instytucji, związkami zawodowymi i dyrekcją.

4. Edukacja muzyczna i teatralna

Edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę, a zwłaszcza przygotowanie dzieci i młodzieży do roli przyszłych odbiorców i współtwórców kultury, powinno być, obok podstawowej działalności artystycznej, jednym z priorytetowych działań Teatru. Należy kontynuować i rozwijać realizowane obecnie różnorodne i wartościowe działania edukacyjne Teatru Wielkiego. Towarzyszyć temu powinny wszelkie nowe inicjatywy otwierające Teatr „od wewnątrz” na dzieci i młodzież oraz osoby dorosłe zainteresowane tą dziedziną sztuki m.in.: poprzez zapraszanie do Opery dzieci wraz z rodzicami, opiekunami na tzw. Dni Otwarte, podczas których możliwe będzie nie tylko zwiedzanie obiektu ale także uczestniczenie w próbach muzycznych, reżyserskich, w pracach pracowni przyscenicznych i wszelkiej innej „codziennej” działalności instytucji. Rozważyć należy możliwość powołania stowarzyszenia lub fundacji dedykowanej wyłącznie edukowaniu artystycznemu dzieci i młodzieży poprzez bardzo różnorodne formy działalności ze szczególnym ukierunkowaniem na nowoczesne, interaktywne formy poznawania świata operowo – muzycznego.

5. Promocja oraz inne działania kształtujące wizerunek i odbiór społeczny Teatru

Maksymalne wykorzystanie nowoczesnych narzędzi informacyjno - komunikacyjnych, współpraca z szeroko rozumianym „*profilem społecznościowym internetu*”, m.in.: z portalami typu Facebook, Twitter, Instagram.

Próba stworzenia własnej fonoteki '*on demand*' z działalności Teatru – np. z przedstawień premierowych i będących w stałym repertuarze Teatru. Działanie takie mogłoby zwiększyć dostępność Teatru w sieci, być platformą reklamową jego działalności i jednym z kierunków rozwoju, który realizowany jest między innymi przez wiodące teatry operowe na świecie - prezentacje operowe dla "*wirtualnej publiczności*".

Tworzenie na potrzeby szczególnie ważnych przedstawień premierowych akcji promocyjnych w przestrzeni miejskiej, publicznej np.: lotnisko, dworzec kolejowy, centra handlowe, zwanych '*Flashmobami*' angażujących (oprócz

pracowników Opery) przede wszystkim przypadkowe osoby „pozytywnie zaskoczone” takim typem promocji działalności Opery.

Wolontariat na rzecz Teatru, w szczególności młodzieży szkół licealnej oraz tzw. „trudnej” młodzieży z ośrodków wychowawczych (np. pomoc w obsłudze portali społecznościach w internecie, pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym w dotarciu na spektakle, pomoc techniczna w trakcie realizacji dużych przedsięwzięć artystycznych, m.in. imprez plenerowych).

Wolontariat pracowników Teatru, zwłaszcza na rzecz organizacji, których podopieczni nie mogą bezpośrednio uczestniczyć w wydarzeniach artystycznych na terenie instytucji (np.: koncerty w Domach Dziecka, Domach Seniora, dziecięcych oddziałach szpitalnych i hospicjach).

Współpraca i tworzenie wspólnych programów z wiodącymi agencjami marketingowymi, biurami turystycznymi, stowarzyszeniami, fundacjami w celu jak największej promocji działalności Teatru, jego dostępności dla jak najszerzych, zróżnicowanych grup społecznych poprzez wspólne projekty, programy partnerskie, poszukiwanie synergii we wspólnym działaniu.

6. Podsumowanie

Przestawiony plan działalności Teatru ma charakter ramowy, ale opiera się o realne, możliwe do wykonania zamierzenia. Priorytetem w ich realizacji powinno być to, aby Teatr Wielki w Łodzi umocnił się na pozycji jednej z czołowych scen operowych w kraju, w jak największym stopniu pełniąc misję Instytucji *pro publico bono* – finansowanej w przeważającej części ze środków publicznych, które powracają do społeczeństwa w prezentowanych przez Operę muzycznych, teatralnych dobrach kultury. Myślę, że równie ważnym elementem będzie ustabilizowanie sytuacji artystycznej i organizacyjnej Teatru Wielkiego w Łodzi przy współdziałaniu wszystkich osób, którym zależy na dobru Instytucji.

prof. dr hab. Marcin Nałęcz-Niesiołowski